

Aktualizace TM 8

Aktivity za asistence zvířat v rámci dobrovolnictví ve zdravotnictví

MUDr. Ivana Štverka Kořínková

odborný konzultant pro dobrovolnictví ve zdravotnictví

Konference k dobrovolnictví ve zdravotnictví, 27. 11. 2025

Zooterapie v rámci dobrovolnictví ve zdravotnictví

Vývoj metodického rámce:

- **2009** základní pravidla v kapitole „*Canisterapie jako dobrovolnická činnost v nemocnici*“ v prvním metodickém doporučení MZd. k dobrovolnictví ve zdravotnictví
„Metodické doporučení pro zavedení dobrovolnického programu v nemocnicích v souladu s procesy řízení rizik a bezpečností pacientů“,
Věstník č. 6/2009
- **2023** rozšíření popisu a pravidel v aktualizovaném metodickém doporučení (výstup čtyřletého projektu MZd.)
„Tematický manuál TM 8 – Zooterapie v rámci programu dobrovolnictví ve zdravotních službách“
- **2025** zahájen proces aktualizace TM8

Podněty k aktualizaci TM 8

1. Zapracování **změn v terminologii** a zakomponování nového členění aktivit se zvířaty
2. Doplnění **popisu základních podmínek a požadavků na koordinaci** aktivit se zvířaty v rámci dobrovolnického programu ve zdravotnictví
3. Zpřesnění **požadavků na vzdělávání a výcvik týmů** pro zooterapii
4. Doplnění **efektu působení různých druhů zvířat na pacienty**
5. Upřesnění a doplnění pojmů **welfare a wellbeing zvířat**
6. Aktualizace **legislativy a zdrojů literatury** k aktivitám se zvířaty

Nová terminologie a definice zooterapie

- **Služby za asistence zvířat (AAS – Animal Assisted Services)** je nový zastřešující termín doporučený k používání v rámci evropské metodiky od roku 2024 **místo doposud používaných termínů zooterapie, zoorehabilitace, animoterapie.**

JOHNSON BINDER, A. et al. (2024): Recommendations for uniform terminology in animal-assisted Services (AAS)

- Jedná se o souhrnný název pro **rehabilitační metody a metody psychosociální podpory zdraví**, které jsou založeny na využití vzájemného pozitivního působení kontaktu mezi člověkem a zvířetem.

Animal-Assisted Services (AAS)

Animal-Assisted Treatment (AATx)

Animal-Assisted Education (AAE)

Animal-Assisted Support Programs (AASP)

Note: In all types of AAS, at all times, animal welfare and ethical practice must be maintained

Treatment Focus		Academic Focus	Socio-emotional learning focus	Support Focus: Formerly known as animal assisted activities	
Occupational Therapy	Psychotherapy	Distinction: - Academic goals are defined, outcomes are measured & documented - Provider is a licensed/degreed educator who might handle the animal or work with a handler - Animal is prepared, trained and/or registered	Animal-Assisted Psychoeducation	Visitation Programs (eg airport, medical office, hospital, clergy, community visits, dogs on campus, crisis support)	
Physical/ Physiotherapy	Psychology		Humane Education	Animal-Assisted Crisis Intervention, Emotional First-Aid Support Focus	Horsemanship services for support needs (rehab, improving physical functioning, eg vaulting)
Speech Therapy	Counseling		Farm/Barn Care Programs	Reading programs (support focus) Without a licensed/degreed provider	Community Social Work (Support Focus); Coaching (social skills)
Clinical Nursing	Social Work		Therapeutic Riding	Riding for the Disabled (UK/Australia) Support focus	Courthouse Dogs / Crisis Intervention (Support Focus)
Note: Clinicians must operate within their scope of practice and country's regulations			Prison-Based Training Programs	Distinction: - Benefits are identified but not defined, outcomes are not measured or documented - Provider is a volunteer or paraprofessional trained in AASP who is typically also the handler - Animal is prepared, evaluated, trained and/ or registered	
			Equine-Assisted/ Facilitated Learning		
Distinction: - Treatment goals are defined, outcomes are measured & documented - Provider is a licensed/degreed/ credentialed health or human service provider who might handle the animal or work with a handler - Animal is prepared, evaluated, trained, and/or registered		Distinction: - Psychoeducational & personal development goals are defined, outcomes are measured & documented - Provider is a licensed/ degreed educator, mental health provider or a paraprofessional knowledgeable about socio-emotional learning and the facilitation of AAE and animal behavior who might handle the animal or work with a handler - Animal is prepared, evaluated, trained, and/or registered			

Nová terminologie a definice AASP

Podpůrné programy za asistence zvířat (AASP – Animal Assisted Support Programs) - návštěvní programy a činnosti např. ve zdravotnických zařízeních / nemocnicích, v komunitních programech, v krizových situacích při krizové intervenci...

Definice:

- a) Benefits jsou známé / zřejmé, ale nejsou přesně definovány.**
- b) Výsledky nejsou měřitelné a nejsou dokumentovány.**
- c) Poskytovatel služeb je dobrovolník** nebo paraprofesionál **vyškolený v AASP**, obvykle je také psovodem / průvodcem zvířete.
- d) Zvířata jsou připravována, kontrolována, trénována a/nebo registrována.**

Organizační uspořádání AASP v nemocnici (1)

V zájmu transparentnosti by mělo by být zřetelné a srozumitelné:

a) Jaké typy AAS jsou v daném zařízení realizované:

- **AASP jako specifická dobrovolnická činnost** - spadá pod koordinátora dobrovolníků / vedoucího DC
- **AAS Tx jako terapeuticky zaměřená aktivita** – spadá pod...??

b) Jakou formou je zajištěna příprava, kvalita a bezpečnost realizovaných AASP:

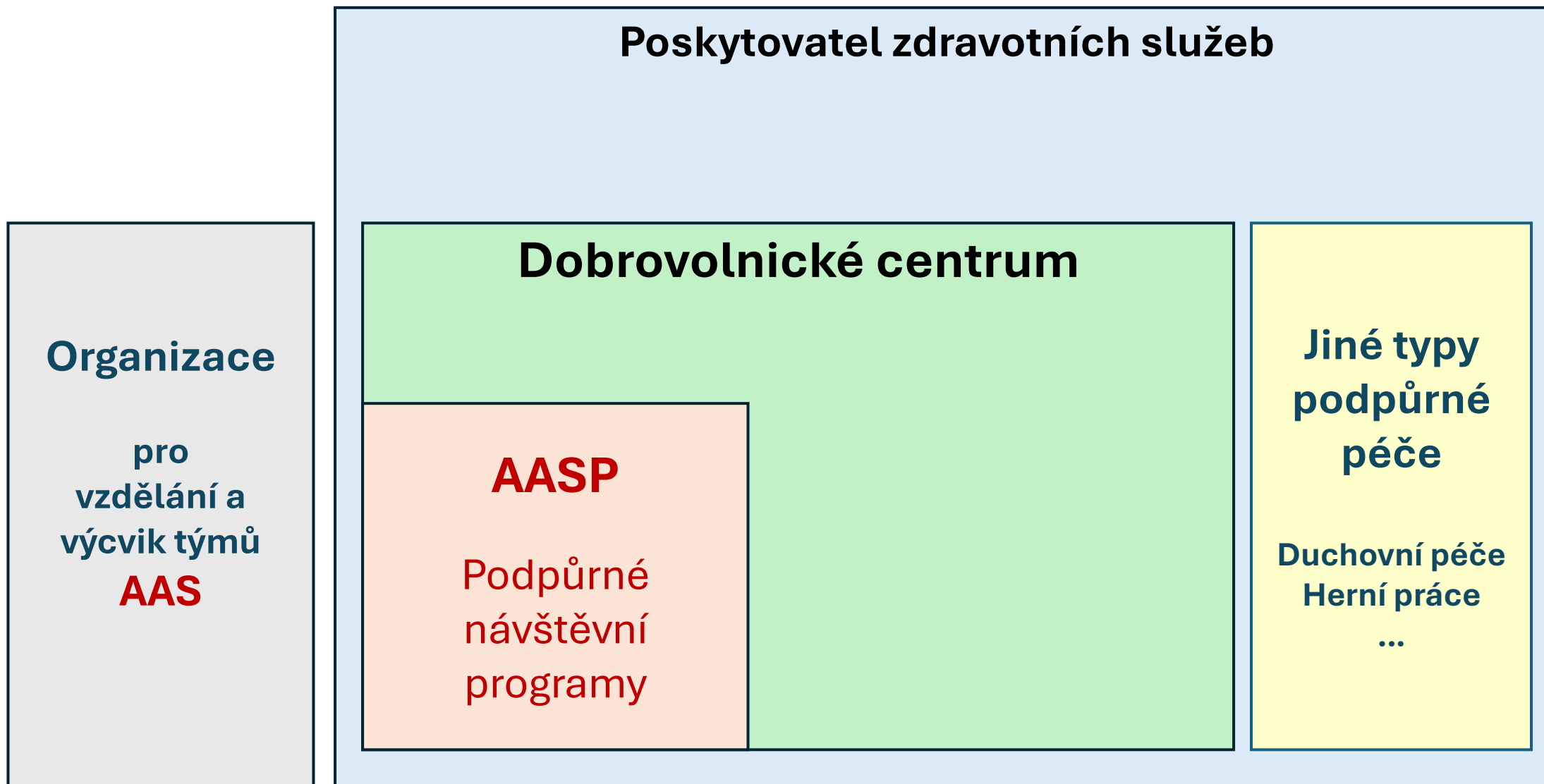
- **Spolupráce s externí organizací** zaměřující se na výcvik a vzdělávání v AAS
- **Interní forma výcviku a vzdělávání v AAS** přímo u poskytovatele zdravotních služeb
- **Kombinace...??**

Organizační uspořádání AASP v nemocnici (2)

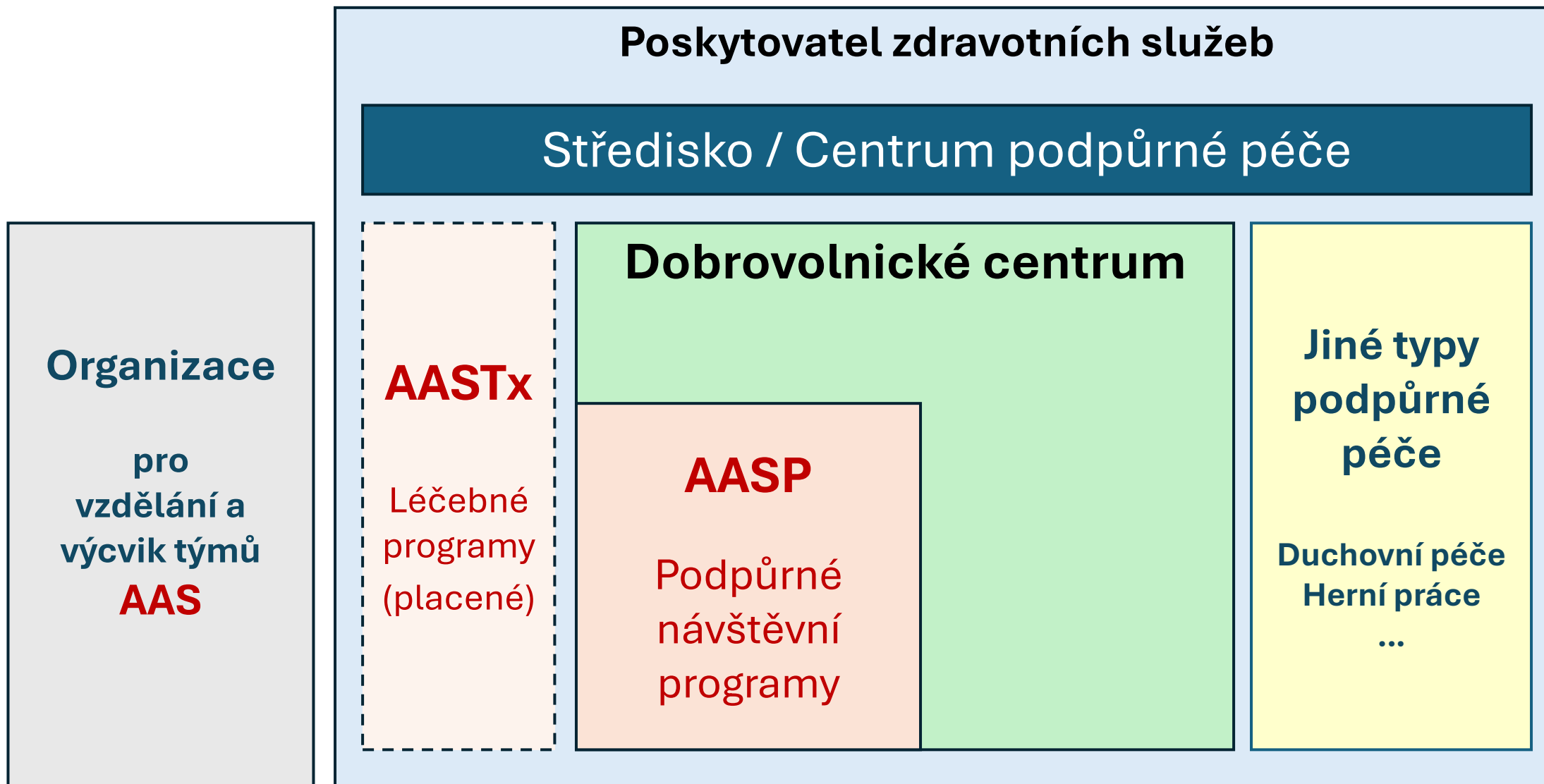
Koordinace AASP by měla respektovat potřeby a nároky – důležité faktory:

- **Zájem o AASP** ze strany zdravotníků - **informovanost**
- **Ochota a kapacita zdravotníků spolupracovat** v míře potřebné pro AASP
- Postoj poskytovatele zdravotních služeb k **zajištění základních finančních nákladů** na AASP

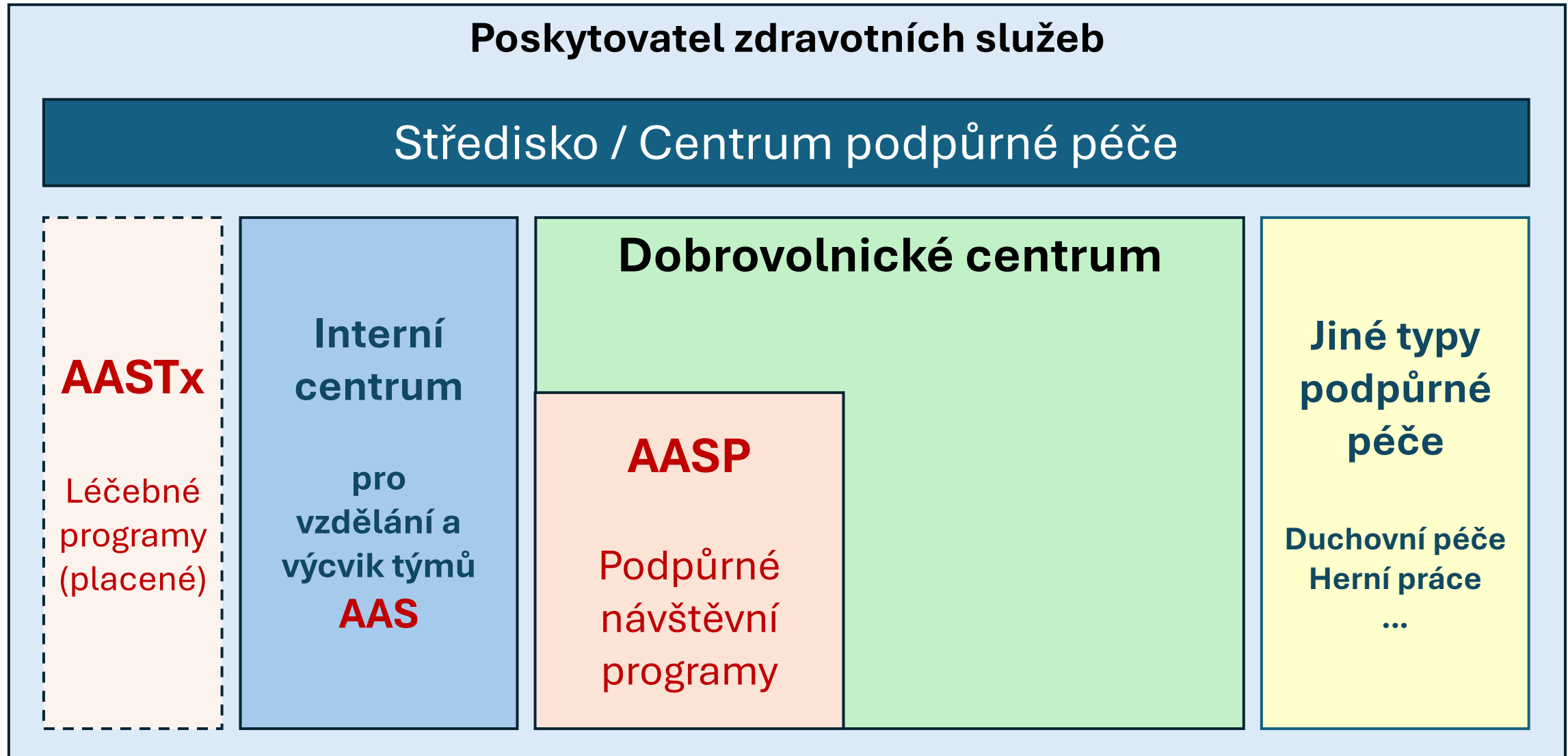
Organizační uspořádání AASP v nemocnici (3)

Organizační uspořádání AASP v nemocnici (4)

Organizační uspořádání AASP v nemocnici (5)

Aktualizovaný tematický manuál TM 8 (1)

Aktualizace 2025/2026 zachová to podstatné z původní verze TM 8:

Souhrn a výstup z praktických zkušeností s AASP:

- V lůžkovém zdravotnickém zařízení
- AASP jako jeden z nástrojů psychosociální podpory hospitalizovaných pacientů
- AASP jako jeden ze specifických typů dobrovolnické činnosti ve zdravotnictví

Zásady metodického rámce pro realizaci dobrovolnictví ve zdravotnictví:

- Pro dobrovolnickou činnost je určena **pouze kategorie AASP**
- **Dobrovolník se zvířetem není terapeut a nenahrazuje odborný personál**
- **Zodpovědnost** za nastavení, způsob organizace a realizace AASP **je na poskytovateli zdravotních služeb**

Aktualizovaný tematický manuál TM 8 (2)

Aktualizace TM 8 2025/2026 - podstatné změny a úpravy:

- **Název TM 8:** Služby za asistence zvířat v rámci dobrovolnického programu ve zdravotnictví
- **Nová terminologie:** zooterapie → AAS → **AASP**
- **Vymezení vhodných metod AAS pro dobrovolnictví ve zdravotnictví:**
  - Jasně oddělení kategorie AASP (Animal Assisted Support Programs) od AATx (Animal Assisted Therapy)
- **Organizační uspořádání AASP,** včetně upřesnění potřebné míry spolupráce s odborným zdravotnickým personálem
- Zpřesnění a **doplnění efektu a působení zvířat** na pacienty v rámci AASP
- Podmínky **wellbeing a welfare zvířat**
- Aktualizace **legislativy a zdrojů literatury**

Výzvy, otázky a témata k dořešení

Standardizace a kritéria vzdělávání a výcviku pro AASP:

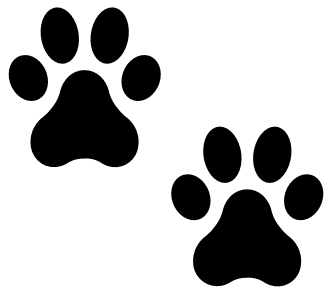
- **Upřesnění požadavků na vzdělávání a výcvik týmů pro podpůrné služby za asistence zvířat ... ??**
- Záruky zajištění základní kvality a bezpečnosti – podmínky pro vzdělávací/výcvikové organizace, lektory...
- Na koho je možné se obracet při volbě spolupráce s externí organizací

Používání nové terminologie v praxi:

- „Canisterapie“ = AASTx za přítomnosti psa by neměla být realizovaná dobrovolnický v rámci programu dobrovolnictví ve zdravotnictví
- „Návštěva s koňmi“ v nemocnici/ve zdravotnictví = terapie nebo návštěva?

Organizační struktura a rozhraní AASP a AASTx v nemocniční praxi:

- Kdo koordinuje a zodpovídá za který typ aktivit... nová uspořádání...

Děkuji za pozornost

Prostor pro otázky a diskuzi

Ivana.StverkaKorinkova@mzd.gov.cz